

sjónarmið

Realistiskar hjáveiðukvotur - vegleiðandi kvotur

Flestu árin hefur veiðan verið ov stór, eftir okkara metan, og mælt hefur verið til munandi skerjingar í veiðuorkuni. Landsstýri og lögting hava sostatt havt vegleiðandi kvotur at skipa fiskiskapin eftir øll hesi seinastu mongu árin undan. Ymsar atgerðir hava verið royndar, og tosað hefur verið um aðrar. Men skerjingar, ið muna, hava vit ikki fingið fyrr enn nú, tíverri ov seint, við lógini um vinnuligan fiskiskap. At venda aftur til gomlu skipanina er eftir míni metan púra burturvið og ábyrgdarleyst., skrivar Hjalti í Jákupsstovu, leiðari á Fiskirannsóknarstovuni, í »Sjónarmið« í dag

Í § 28 í lógini um vinnuligan fiskiskap eru heildarkvoturnar av toski, hýsu, upsa og kongafiski býttar millum skipabólkarnar.

Býtið visir ein kláran

politiskan vilja til at benda fiskiskapin undir Føroyum frá trolu og yvir á línu og snellu. Hetta sæst við at samanbera býti (talva 1.), sum varð gjørt í mars 1994, við

veiðuni í 1993 hjá somu skipabólku'm. Av toski eru 18% flutt frá trolu til línu og snellu og av hýsu 17%.

Talva 1. Býtið (i %) av toski, hýsu og upsa mill-

um skipabólkarnar í § 28 í lógini um vinnuligan fiskiskap, og býtið í veiðuni hjá somu bólku í 1993.

Bólkur/fiskaslag	Býtið eftir lógini			Býtið í veiðuni í 1993		
	toskur	Hýsa	Upsi	Toskur	Hýsa	Upsi
Lemmatrol.	4	1,75	13	7	4	7
Partrol	21	10,25	70	36	25	82
Linuskip	23	28		13	25	0
Útróðrarb.	51	58	17	42	33	10
Onnur	1	2		2	3	1

Í troling eftir upsa er altíð ein ávis hjáveiða av toski og hýsu. Hjáveiðan broytist við dýpi, øki og luftfallsligu støddini á stovnunum, men heilt undan hjáveiðu slepst ikki. Ein spurningur er tí, hvussu nógvan upsa verandi tal av trolarum kann fiska við tillutaðu kvotunu av toski og hýsu.

Floti og veiðuorka

Fiskiskipaslagini, ið

royna undir Føroyum, eru ikki nógv broytt seinastu árin, hóast nøkur skip eru farin og onnur eru komin. Frá avreiðingarsæðlunum vita vit samansetingina av veiðuni fyri hvønn skipabólk í hvørt árið og talið á skipum í hvørjum bólki. Samanbera vit hetta við stovnsmetingarnar fyri somu árin ber til, út frá av nýggjast stovnsmetingunum og forsøgnun-

um, at rokna eina sannlíka veiðing og samanseting hjá einum givnum skipabólki í einum kvotaári. Hetta er víst í talvu 2 fyri tey skip og bátar, ið hava veiðuloyvi í fiskiárinum 1994/95, saman við tillutaðu kvotunum.

Talva 2. Mett veiða í fiskiárinum 1994/95 út frá seinastu stovnsmetingum og við verandi veiðuloyvum og tillutaðum kvoturnar.

Skipabólkur	Skip	Roknað veiða			Tillutaðar kvotur 94/95		
		Toskur	Hýsa	Upsi	Toskur	Hýsa	Upsi
Lemmatrolarar	15	1100	100	6500	380	105	5395
Partrolarar	37	3300	1000	21500	1995	615	29050
Stállinuskip	19	3300	1700	50	2185	1680	0
Útróðrarbátar	60	3400	1800	2400	2565	1680	4150
>25 BRT							
Útróðrarbátar	114	2600	1700	600	2280	1800	2905
< 25 BRT							
Tilsamans	248	13700	6300	31050	9405	5880	41500

Ætlanin við lógini

Ætlanin við lógini um vinnuligan fiskiskap er m.a. í nøkur ár at fiska minni av toski og hýsu enn náttúrligu tilgongdina fyri at loyva stovnunum at menna seg aftur. Fyri upsa er ætlanin, hóast upstovnurin eisini er illa fyri, at fiska líka nógv, ella meira, enn náttúrliga tilgongdin hevur verið seinna árin. Seinna er so ætlanin at skipa fiskiskapin so, at stovnarir ikki aftur verða minni enn lívfrøðiliga ráðiligt.

Ein tilfjall ætlan ber fyri tosk og hýsu í sær, at ongi skip sleppa ótarnað at fiska alt árið, og sum talva 2 visir, er roknaða veiðan av toski og hýsu hjá øllum bólkunum størri, enn tillutaða kvot-

an. Fyri upsa víðfær ætlanin, at veiðan verður minni hjá flestu skipabólkunum enn tillutaða kvotan, og sjálvt um skipini fiska alt árið, verður veiðan eini 10.000 t minni enn heildarkvotan.

Ongin eigur at verða kløkkur av, at kvotan av toski og hýsu hjá skipunum ikki røkkur til fiskiskap alt árið, tí tað letur seg ikki gera við verandi fiskiskipalótu, um stovnarir skulu mennast.

Í beinleiðis fiskiskapi eftir einum fiskaslag, ber til at gevast, tá kvotan er uppi. Í fiskiskapi, har hjáveiða er ein náttúrligur partur, er neyðugt, at loyvda hjáveiðan er hóskilg í mun til loyvdu nøgdina av høvuðsfiskaslagnum. Er hetta ikki so,

verður kvotan av fiskasløgnum í hjáveiðuni uppi áðrenn kvotan av høvuðsfiskaslagnum. Í býtinum millum skipabólkarnar av toski og hýsu varð hetta ikki gjørt, tá býtt varð til trolararnar. Trolararnir kunnu tí ikki fiska ta nøgd av

Talva 3. Skipatal og veiða í kvotuárinum 1994/95

	Sannlík veiða við verandi tali av skipum		Neyðugt tal á skipum og sannlík veiða um toskakvotan skal haldast		Neyðugt tal á skipum og sannlík veiða um upsakvotan skal fiskast	
	Lemmatrol	Partrol	Lemmatrol	Partrol	Lemmatrol	Partrol
Tal	15	37	5	22	13	50
Upsi	6500	21500	2100	13000	5395	29050
Toskur	1100	3300	380	1995	900	4400
Hýsa	* 100	1000	33	600	110	1300

Ein triði møguleiki er, so hvørt tað er lívfrøðiliga ráðiligt, at lata trolarunum vøksturinn í heildarkvotunum, um politiskur meiriluti er fyri hesum, men tað loysir ikki trupulleikan í lótni.

Vegleiðandi kvotur hava verið

Í orðaskiftinum um trupulleikarnar við kvotunum síðstutiðina er ført fram, at vit heldur enn at áseta fastar kvotur skulu nýta vegleiðandi kvotur.

Fiskirannsóknarstovan hevur at kalla á hvørjum ári síðan 1977 út frá stovnsmetingunum víst á, hvussu nógv átti at verði fiskað av toski, hýsu og upsa, og hvussu nógv vit kundu vænta at fiska við somu roynd sum árin undan.

Flestu árin hefur veiðan verið ov stór, eftir okkara metan, og mælt hefur verið til munandi skerjingar í veiðuorkuni. Landsstýri og lögting hava sostatt havt vegleiðandi kvotur at skipa fiskiskapin eftir øll hesi seinastu mongu árin undan. Ymsar atgerðir hava verið royndar, og tosað hefur verið um aðrar. Men skerjingar, ið muna, hava vit ikki fingið fyrr enn nú, tíverri ov seint, við lógini um vinnuligan fiskiskap. At venda aftur til gomlu skipanina er eftir míni metan púra burturvið og ábyrgdarleyst.

Hjalti í Jákupsstovu

trupulleikarnir av alt ov stórar hjáveiðu líka stórir sum í fyrra, og longu nú hava fleiri, sum tað ljóðar, rent seg í kvotumarkið. Eydnast ætlanin við kvotunum, koma stovnarir av toski og hýsu at vaksa. Hetta fer at føra við sær, at trupulleikarnir við hjáveiðu hjá trolarunum verður størri ár undan ári, um býtið millum skipabólkarnar verður óbroytt, ella um talið á trolarum ikki minkar samstundis.

Kunnu trupulleikarnir loysast

Fyri at loysa trupulleikarnar við hjáveiðuni í trolfiskiskapinum eru tveir møguleikar, sum tó báðir hava stórar avleiðingar.

a. Neyðug hjáveiðan hjá trolarunum av toski og hýsu verður býtt frá fyrst. Hetta kemur at minka munandi um kvoturnar hjá linuskipum og útróðrarbátum. b. Talið av trolarum verður minkað soleiðis, at teir ikki eru fleiri enn neyðugt fyri at fiska kvotuna av toski og hýsu. Í fyrstu atlugu kemur hetta at minka munandi um veiðuna av upsa.

Sum tað sæst av talvuni, skal talið av partrolarum minnst niður í 22, um kvotan av toski skal haldast, men samstundis minkar veiðan av upsa við umleið 8500 tons. Skulu teir hinvegin fiska tillutaða kvotuna av upsa, mugu teir verða 13 fleiri enn nú, og samstundis verður veiðan av toski 2400 tons størri enn loyvda kvotan, um hon fæst.

Politiski viljin, ið øðrumegin vil avmarka trolveiðuna, hevur tó ikki avmarkað talið á trolarum, og tí royndu líka nógvir trolarar aftaná, at lógin um vinnuligan fiskiskap var lýst, sum áðrenn. Úrslitið var, at hesir heilt skjótt komu í trupulleikar av, at loyvda hjáveiðan av toski ikki strekti til upsakvotuna. Í verandi kvotuári eru